

Å ha en hage i en leilighet – en historie om matberedskap fra Kharkiv, Ukraina

Ukraina før krigen

- Europas kornkammer

Krigspåvirkning

Avlingen som Ukraina ikke vil få i 2022 på grunn av krigen

ВРОЖАЙ, ЯКИЙ УКРАЇНА НЕ ОТРИМАЄ У 2022 РОЦІ ЧЕРЕЗ ВІЙНУ, РОЗВ'ЯЗАНУ РОСІЄЮ НА ЗНИЩЕННЯ УКРАЇНИ*

Інфографіка станом на 25.03.2022

42%

Зернові і зернобобові

71%

Баклажани

68%

Помідори

59%

Бобові

58%

Перець

53%

Гречка

52%

Пшениця

46%

Цибуля

46%

Кукурудза

45%

Огірки та
карнішони

39%

Кабачки

38%

Морква

38%

Часник

36%

Картопля

35%

Буряк

32%

Капуста

Сади
перемоги
Горілки війська України

In partnership with
Canada

alinea

SURGe

*ПОРІВНЯНО З ОБСЯГАМИ ВРОЖАЮ У 2020 РОЦІ

Джерело: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2020/sg/pvzu/pvzu2020_xl.zip

Hva viser erfaringer fra Ukraina?

Agrosektor

Familiebruk og private husholdningsbruk - mer motstandsdyktige under krigen

Monokulturelle agribedrifter: å diversifisere produksjonen, dyrke mer grønnsaker og belgvekster for hjemmemarkedet, redusere avhengigheten av eksport av råvarer.

Ukrainere

Stadig flere ukrainere har begynt å dyrke sin egen mat for å håndtere matmangel og høye matvarepriser.

Mange internt fordrevne personer deltar ofte i jordbruksproduksjon for eget forbruk og hjelper lokale bønder.

Krigen har ført til en gjenoppliving av mange avfolkede landsbyer

Krigen har vist hvor viktig familiebruk og private husholdningsbruk er for matsikkerheten i Ukraina under krigen.

«Seiershager»

- en landsomfattende kampanje i 2022 som svar på trusselen om en matkrise forårsaket av krigen.
- Hovedmålet er å utnytte tilgjengelige jordressurser mest mulig effektivt for å dyrke grønnsaker, urter og frukt, slik at befolkningen sikres matforsyning.

Erfaringer fra andre land

- Første verdenskrig – Canada
- Andre verdenskrig – Storbritannia
- Andre verdenskrig – USA

Hovedoppgaver i initiativet

- Mobilisering av innbyggere til å dyrke mat
- Rådgivning
- Finansiell støtte:
- Mobilisering av ressurser:

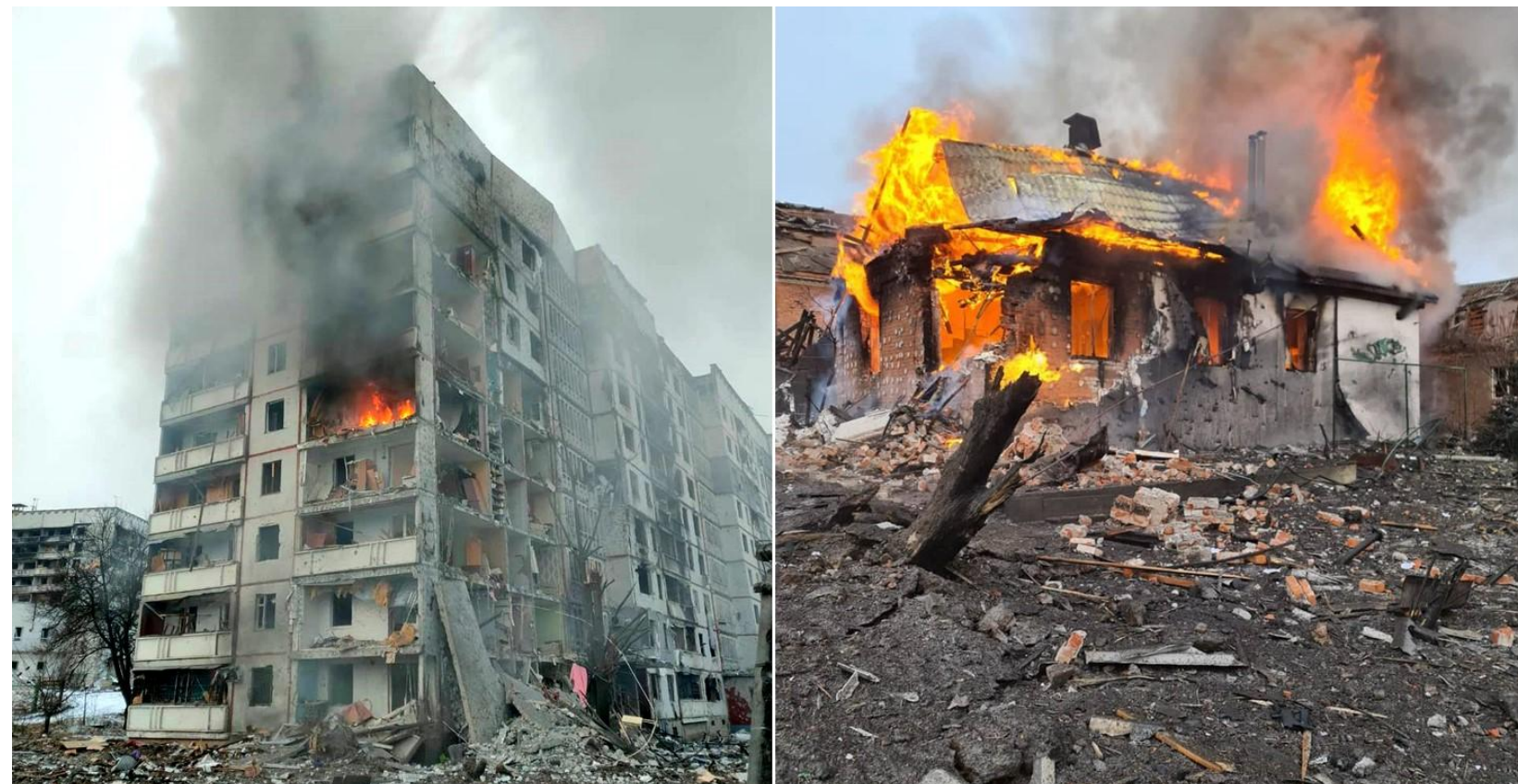
Hvorfor er dette viktig?

- Økonomisk og organisatorisk støtte til små gårdsbruk og private husholdninger som ønsker å drive med jordbruk
- Et motiverende verktøy – **en grønnsakskalkulator**: å beregne hvor mye grønnsaker en familie trenger basert på antall personer.
- «Seiershager» fremmer også **urban hagebruk** – dyrking av urter og grønnsaker i byene, noe som endrer byrommets utseende og skaper nye sosiale praksiser.

*«Vi oppfordrer lokalsamfunn til å mobilisere innsatsen og bruke alle tilgjengelige jordressurser til matdyrking: tomme tomter, parker og åpne plasser, bakgårder. Vi oppfordrer næringslivet og internasjonale partnere til å hjelpe ukrainere med frø, gjødsel, moderne dyrkingsteknologi, drivstoff og maskiner for jordbearbeiding, samt utstyr for foredling og lagring av matvarer»
(Viseminister Ivan Lukeria)*

Kharkiv

- Forretnings- og utdanningssenter i Ukraina
- En av de mest ødelagte byene i Ukraina
- 1,4 millioner innbyggere før fullskala invasjonen

Hvordan forsøker beboere i Kharkiv å sikre matsikkerhet under krigen, og hvilken innvirkning har dette på urbane områder?

- **Deltakende observasjon** i Kharkiv i perioden april–juni 2022, med fokus på transformasjoner i Kharkivs urbane landskap.
- **10 korte intervjuer** ble gjennomført i april–juni 2022 med beboere i boligblokker i Kharkiv som en del av «Kharkiv Green Urban Tour» innenfor Fusilli-prosjektet.
- Informantene tok initiativ til dyrking av grønnsaker og urter i egne leiligheter og tilstøtende tomter som en respons på matkrisen forårsaket av Russlands militære aggresjon våren og sommeren 2022.

«Privat produksjon i stedet for offentlig»

- Byboere som har blitt værende i Kharkiv under krigen, forsøker å dekke sitt eget matbehov gjennom hagebruk på egne tomter og i bakgårder, samtidig som de reduserer innkjøp i matbutikker;
- «Vi har lagt merke til at det er mangel på mat, og vi forventer utfordrende tider fremover» (ressurssterkhhet)
- «Man kan fortsatt finne korn eller mel, men grønnsaker og frukt var mangelvare...» (ressurssterkhhet)
- «Under krigen er det å dyrke småplanter en måte å slappe av og finne ro på, fordi man, til tross for konstant bombing, fortsatt kan gjøre det for å dyrke sin egen avling» (mestring av risiko)

«Private hager i egen leilighet»

- Dyrking av urter og grønnsaker har flyttet inn i urbane beboeres private rom, med mange som driver mikrodyrking på balkonger, i ledige rom eller i forlatte bygninger.
- **Mestring av følelsen av «spøkelsesbygg»:**
«Når småplantene hadde vokst, plantet vi dem ved inngangen til boligblokken. Tidligere var det blomster der, men siden det nesten ikke var noen igjen i bygningen, bestemte vi oss for å erstatte dem med tomater, agurker og paprika.»
- **Materiell kultur som en del av den sosiale virkeligheten:**
«Under krigen delte jeg ut hele avlingen jeg dyrket til naboene mine og til folk i nød» (sosial bistand).

«Private hager i offentlige rom»

- Tidligere kommunal jord mellom boligblokker brukes nå til individuell og kollektiv dyrking.
- «Vi bruker jorda nær huset vårt og dyrker sammen med naboene poteter, tomater, paprika, kål, agurker og urter. Krigen har brakt oss nærmere hverandre, og vi har blitt en slags 'samvirkebønder'.»
- Dyrking av grønnsaker og urter som et rom for lokale sosiale praksiser (en ny form for kollektivitet).
- Dyrking av grønnsaker og urter som et tiltak for å skape følelsen av menneskelig tilstedeværelse.

Lærdommer fra Ukraina

- å diversifisere matproduksjonen
- «dugnad» i matproduksjon – alle bidrar
- å jobbe på grasrotnivå
- kunnskapsbehov: jord, dyrking, selvforsyning (grønnsakskalkulator)
- dyrk ute, men også inne
- å utforske historiske eksempler – seiershager
- seiershage – mat har en sosial betydning

Takk for oppmerksomhet!